

Editör'e Mektup

Orhan Sevgi ve Ünal Akkemik'in ““Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)” Adlı Eserin Bilgi Kaynağı ve Terim Yaklaşımı Üzerine Bir Değerlendirme” (*Avrasya Terim Dergisi* 2(1): 50-67, 2014) adlı makalesi üzerine

Adil Güner^{1*}, Ayşe Mine Gençler Özkan²,
Berrin Akyıldırım³, Burçin Çingay¹, Gül Nilhan Tuğ⁴,
M. Fatih Alkayış⁵, Mehtap Öztekin⁶ ve Salih Sercan
Kanoğlu¹

* Sorumlu yazar: adil@ngbb.org.tr

¹⁾ Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Ataşehir, 34758, İstanbul.

²⁾ Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, 06100 Tandoğan, Ankara.

³⁾ Bulgurlu Mahallesi, Karlıdere Caddesi, Toygar Sitesi, Manolya Apt., No: 30/8, Üsküdar, İstanbul.

⁴⁾ Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Tandoğan, 06100, Ankara.

⁵⁾ Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Adıyaman.

⁶⁾ İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Cevizlidere Mah. Ceyhun Atuf Kansu Cad. No: 142, Balgat / Ankara.

Sayın Editör,

Yukarda başlığını verdiğimiz, sizin sayın Ünal Akkemik ile birlikte yaptığımız değerlendirme üzerine bazı noktalara açıklık getirme ihtiyacı duyulmuştur.

Öncelikle, burada “editöre mektup” şeklinde kaleme aldığımız aşağıdaki açıklamalar, derginizin yazım kuralları açısından uygun mudur? Bilmiyoruz. Çünkü “Avrasya Terim Dergisi”nin veb sayfasına girerek önce kayıt olmak, sonra açıklamayı nasıl hazırlayacağımıza ilişkin bilgiye ulaşmak istedikse de, karşımıza hep İngilizce dilinde veb sayfaları ve açıklamalar çıkınca, Türkçe veb sayfanızı aramaktan vazgeçip, böyle bir yazı yazmanın doğru olacağını tahmin ederek hazırladık.

Makaleniz, hem kitabımızı bilgi kaynağı olarak hem de önerilen Türkçe bitki adlarını ayrı ayrı değerlendirmiştir. Bu değerlendirmelere ilişkin açıklamamız, sizin nerede neyi eleştirdiğiniz veya önerdiğiniz ile ilgilenmek ve herbir değerlendirmenize illâ bir cevap vermek yerine, bütüncül bir yolla bizim düşüncelerimizi ve yöntemimizi anlatarak, yanlış anlamaları ortadan kaldırmak ya da bir iki eleştiriye karşı görüşlerimizi vermek şeklindedir.

Eserin bilgi kaynağı olarak değerlendirilmesi:

Herşeyden önce “Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)” kitabı (Güner ve ark., 2012), şu an üzerinde çalıştığımız “Resimli Türkiye Florası” kitabının arifesinde, bilginlerimize bilimsel bir zemin, bir hareket noktası oluşturmak amacı ile hazırlanmıştır. Kitaptaki bazı bilgilerin makalenizde “yanlış” olarak nitelendiği gözlenmiştir. Örneğin, sizin kesinlikle yanlış diye belirttiğiniz, avrupa lâdini'nin (*Picea abies*) Türkiye'deki kuşkulu varlığı bir kaynağa (Farjon, 2010) dayanmaktadır. Çoğumuzun büyük bir güvenle avrupa lâdininin Türkiye'de doğal olmadığını bilmesine karşın, Lâdin cinsini “Resimli Türkiye Florası” için hazırlayacak botanikçinin bu bilgiye sahip olarak çalışmaya başlaması, böyle bir bilginin doğruluğunun araştırılması önemli bulunduğu listede yer almıştır. Diğerleri de benzeri durumdadır. Ayrıca bu kitapta sizin belirttikleriniz dışında da hatalar vardır; kaldı ki böylesi eserlerde yanlışlıklar ya da bilimin doğasındaki farklı düşünme nedeniyle yanlış addedilen durumların olması kaçınılmazdır. 28 cilt olarak pılanlanan “Resimli Türkiye Florası”nda da böylesi hataların olacağını şimdiden eserin baş editörü, bu mektubun ilk yazarı olarak garanti edebilirim(!).

Türkçe Bitki Adları:

Bu meseleye bakarken önce “sorun nedir?” diye sorulmalıdır. Sorun, halen **Türk halkının güvenilir bitki bilgisine ulaşması** imkânının çok sınırlı ve zor olmasıdır; bunun sonucunda da **Türk halkının ilgili alanlarda sürekli cahil kalmasıdır**. Bunun özünde kendi bilginlerimizin, bitki bilgisini halka ulaştırmada biraz **tembel** davranması, bu görevi **gereksiz bir çaba** olarak görmesi, ya da okulda öğrencilere **diploma zoruyla öğretebildikleriyle yetinmesi** yatmaktadır. Çünkü Türkçe yapılan yayınlar desteklenmemiş ve hatta **yabancı dilde eser, makale yazmak** bilim adamlarımıza **daha çok itibar** kazandırmıştır. Bugün neredeyse bütün üniversitelerimizde, kadroya atanabilme **ölçütleri arasında Türkçe bir makale ya da kitap yazmak en alt sıralarda gelmekte**, en az puanı kazandırmaktadır. **Türkiye’nin bilginleri, adeta batılı halklara hizmete zorlanmaktadır**. Türkçe yayınların itibar kazandırmamasının temelinde ise, birçok başka etkenin yanında, esasen **bilimsel güvenilirlik sorunu** yatmaktadır. Bu sorun, bir miktar, başlangıçta güvenilir bilginin güvenilir Türkçe ismin arkasına tesis edilmesiyle çözülebilir. Çünkü **güvenilir isim güvenilir bilginin anahtarıdır**. Bu güveni oluşturmak, **sorunu çözmek de biz Türk bilginlerine düşmektedir**; başkasına değil. “Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)” kitabında bütün bitkilere birer isim önerilmesi, bu çabanın ilk adımındır.

Botanikteki duruma gelince, sizler de biliyorsunuz ki tarihte Türkiye’yi kapsayan iki büyük eser yazılmıştır: 19. yy’da *Boissier* (1867-1888) tarafından yazılan *Flora Orientalis* ve 20. yy’da *Davis* (1965-1985; Davis ve ark., 1988; Güner ve ark., 2000) tarafından yazılan *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*. Bu eserlerin, özellikle ikincisinin memleketimizin bilim hayatına yaptığı katkı çok büyüktür ve yadsınamaz. Başlıca bu sayede bizler, Türk bilim adamları, “Resimli Türkiye Florası”nı yazabilecek duruma geldik. Ancak, bu iki temel eserin ilki Lâtince, ikincisi ise İngilizce dilindedir. Bu dilleri bilenler için pek sorun olmasa da, Türk halkının ezici çoğunluğu için bu bilgi kaynakları kullanılamaz durumdadır. Yani **Türk halkının bitki bilgisine ulaşabileceği Türkçe bir Flora kitabı şarttır**. Türkçe bir Flora kitabının da olmazsa olmazı Türkçe bitki adlarıdır. Hatta daha da önemlisi bu bitki adlarının güvenilir olmasıdır; birbirimizle konuşurken bir bitki adından bahsettiğimizde karşımızdakinin de aynı bitkiyi anladığından emin olmamızdır. Ve elbette, özellikle güvenilir adlar, sistemli bir çalışmayla, zaman içinde tesis edilebilecek bir durumdur.

Bizim yöntemimiz şöyledir:

- 1- Geniş bir kaynak taraması ile bir Türkçe bitki adları havuzu oluşturmak,
- 2- Türkçe bitki adının niteliklerini belirlemek,
- 3- Türkiye bitkileri listesi çerçevesinde, her bir türe, taksona yukardaki niteliklere uygun eşsiz, yani başka hiçbir tür için kullanılmayan isim önerilerini belirlemek,
- 4- Belirlenen isim önerilerini, Türk bilginleri, botanik dünyası ve Türk halkı ile paylaşmak,
- 5- Gözlenen hataları düzeltmek; hatta bu düzeltmeleri keyfi olarak yapmayıp hataları düzeltmenin bir yordamını oluşturmak,
- 6- Kendi kendini yenileyebilen, güvenilir bir **Türkçe Bitki Adları Sistemi** kurmak,
- 7- Geniş bir tarama ve arazi çalışmasıyla, hem hepimizin güven duyacağı bilimsel Türkçe bitki adlarını hem de bütün yöresel bitki isimlerini kapsayan **Büyük Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**’nü yayınlamak.

Kanaatimizce hiç kimse, diğer bir kimseye isim veya kelime dayatamaz. Lâtince bitki adlarıyla kullandığımız “Uluslararası Botanik Adlandırma Kodu”nun da dayatması yoktur; isterseniz kullanır, beğenmezseniz kullanmazsınız. Bizim çalışmamızın da böyle bir dayatması yoktur. Bu sebeple her bir tür ve alttür için seçilen isimler **sadece birer öneridir**. Böyle bir öneriler paketinin bu kitapta yer almasının başlıca sebebi Türk halkı ile bitki bilgisi arasındaki uçurumun kapatılması; isteyen vatandaşımızın Türkçe **bitki bilgisine ulaşmasının güvenilir bir yolu, yordamını** oluşturma arzusudur. Lâtince bitki adlarını kullanmaya hevesli olmamızın arkasında da böyle bir güven yatmaktadır. O halde neden kendi güvenilir bitki adlarımızı oluşturmayalım?

Bu konuda halkın talebine ilişkin şu gözlemleri vermemiz de önemlidir. İstanbul’da Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi’nde, bitki bilgisini ziyaretçilerle paylaşmak için çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. 13 yıllık gözlem bize şunu göstermiştir: Eğer bir bitkinin Türkçe adı yoksa, o bitki ile bilgi aktaramıyorsunuz; hatta tepki alıyorsunuz “yahu yok mu bunun Türkçe adı?” diye. Bütün bu tecrübe de bize, eğer bitki bilgisini halka aktarmak istiyorsanız, iyi veya kötü, şöyle veya böyle bir “Türkçe bitki adı” olmalıdır.

Son olarak, birkaç yerel Flora kitabı hariç, ilk defa Türkçe bir bitki listesi olma iddiasındaki kitap yayınlanırken, her bitki türü için **Türkçe bir bitki adının olmaması**, Türk halkına **saygısızlık olacaktır**. Bu nedenle, belki sizlerin değindiğiniz gibi geniş tartışmalara muhtaç olan böyle cüretkâr bir adım tarafımızdan atılmıştır.

Yukarda safhaları belirtilen yöntemle ilgili çalışmalar ise şöyledir:

1- Bugüne kadar, Bedevian (1936) dahil, 385 kaynak taranmış ve şimdilik 66.871 Türkçe addan oluşan bir havuz meydana getirilmiştir. Bu bildiğimiz kadarı ile şimdiye kadar elde edilen en büyük Türkçe isim havuzudur. Burada sizin makalenizde işaret ettiğiniz, bilimsel teamüllere uymayan, sehven oluşmuş “kullanılan literatürün kaynakçada belirtilmemesinin” asli sorumluluğu kitabın başeditörü ve bu mektubun ilk yazarı olarak bana aittir. Durumu bir nebze olsun düzeltebilmek uğruna, taranmış bütün kaynakların künyeleri hazırlanmış ve “www.bizimbitkiler.org.tr” adresine konmuştur. Hatamıza değindiğiniz için size teşekkür ederiz. Yeni veya şimdiye kadar ulaşılammış kaynaklara eriştikçe de isim havuzu ve kaynak listesi büyümeye devam etmektedir.

2- Türkçe bitki adının niteliklerini belirlerken farkına vardık ki eğer bir isimden beklentimizi arttırsak, isim belirleme nerdeyse imkânsız hale gelmektedir. Yani ismin kaynağı, bitkiyle ilintili doğru veya yanlış bir bilgi, coğrafya, bir nitelik, bir benzetme ya da başka bir şey olabilir. Bunun illâ mantıklı olması da gerekmez (eğer böyle bir zorunluluk olsaydı, Lâtince birçok ismin değişmesi gerekirdi; bu ise çoğu durumda keyfiliği de getirirdi; çünkü hiç kimsenin mantığı bir diğer kişi ile tam uyuşmaz; Türkçe’den bir örnek olarak, halk arasında bir bitki ismi olan “kısamahmut” adının mantıklı bir bitki adı olduğu ne kadar ileri sürülebilir ki?). Yani bir ismin mantıksız olması, onun isim niteliğini hiç bozmamaktadır. Burada üzerinde durulması gereken en önemli unsur, her bir türe, alttüre, varyeteye veya yukarı bitki taksonuna farklı bir isim verilmesi idi; yani isim “eşsiz” olmalıydı; sadece o bitkiye özgü olmalıydı. Böylece, o bitki ile ilgili bilginin, bu eşsiz ismin arkasına zamanla birikmesi sonucu, amaçladığımız güvenilirliği elde edebilirdik. Yöresel isimlerin çoğu durumda birkaç farklı bitki için kullanıldığı ya da bir bitkinin farklı isimlerle anıldığı, yani çoğu durumda özgün olmadığı hepimizin bildiği bir durumdur. Ek olarak her bitkiye tek bir Türkçe ad verilmekle eş anlamlıları da kapsayan üst bir isim saptanmakta, böylelikle bu isme bağlı karşılıklar tek isim altında toplanmaktadır. Kaldı ki kitapta kullanılan dilin herkeste aynı anlam ve sonuçları doğurması, insan

zihninde aynı çağrışımları uyandırması olası bir adlandırma kargaşasının da önüne geçecektir.

İsim kısa olmalıydı. Uzun isimler, özellikle üç veya daha fazla kelimeli isimlerin (betimleyici isimler), Türkçe’de çeşitli cümle kalıplarında kullanılması hiç kolay değildi. Zaten halk arasında kullanılan bitki isimleri de genellikle çok kısa ve söylemesi kolaydır. O halde, bir bitki isminin nitelikleri arasında “kısa” olması, Türkçe’nin “müzikalitesine” ve “akışkanlığına”, yani söyleniş kolaylığına uygun olması önemliydi. Bir de isim belirlenmesi ve önerilmesi gereken bitki taksonu sayısı göz önüne alındığında, “ismin anlamlı ve mantıklı olması” bir önşart olarak pek düşünüleliyordu; elbette imkânlar elverirse anlamlı ve mantıklı bir isim tercih nedeniydi; ancak ön şart olamazdı.

Özetle Türkçe bitki adının nitelikleri olarak “eşsiz”, “kısa”, “Türkçe’nin müzikalitesine ve akışkanlığına uygun” ve “çeşitli cümle yapılarında kolaylıkla kullanılabilir olması” olarak belirlenmişti. Bu niteliklerin ne kadar elde edilebildiği de sorgulanabilir, ama ekibimizin hareket noktası budur.

3- Üst kategorilerden ast kategorilere kadar her bir taksona yukardaki niteliklere uygun isim önerilerini belirlemek: Önce şu nokta belirtilmelidir. İsim çalışması yaparken, kişisel çalışmanın verimli olmadığını, ama bir arada iken çalışmanın daha verimli ve kolay olduğunu tecrübe ettiğimizden verdiğimiz ilk karar, bütün bitki adlarının oturumlar halinde birlikte belirlenmesi gerektiği idi. Bu çalışmada toplam 47 oturum gerçekleştirilmiştir. Bu oturumlara ilgili bitkinin uzmanı mutlaka davet edilmiş; çoğu durumda da uzman kişi oturumlara katılmıştır. Sadece oturumlarda 55 kişi (uzmanlar ve ekibimiz) 2142 adam*saat mesai harcamıştır. İşin büyüklüğü ve “Türkiye Bitkileri Listesi”nin belli bir sürede basılması zorunluluğu nedeniyle varyete ve daha ast kategorilerdeki Türkçe isim belirleme bir sonraki safhaya bırakılmıştır. Bir ölçü olması bakımından şunu hemen söyleyelim ki buna rağmen toplam 13.754 taksona isim belirlenmiş ve önerilmiştir. Çalışma sırasında şu sıra izlenmiştir: Önce ilgili cinsteki bütün takson isimleri, sonra Türkçe isim havuzundaki —kaynaklarda geçen— bütün Türkçe adlar alfabetik olarak sıralanmıştır. Her tür veya takson için, havuzda en çok atıf alan Türkçe isim, o tür için seçilmiştir; bu tür isimler “halk derlemesi” olarak nitelendirilmiştir. Geri kalan isimsiz türlere, eldeki fazla isimlerden uygun olanlar atanır; bu tür isimler de “halk derlemesinden atama” olarak nitelendirilmiştir. Bu adımın doğruluğu elbette tartışma götürür; ancak çok sayıda türe kısa sürede isim belirlemenin çarelerinden biri olarak görülmüştür. Geri kalan isimsiz türlere de herhangi bir özellikten —mantıklı ya da mantıksız; düzenli ya da düzensiz; belirli ya da belirsiz— ilham

alınarak, belirlediğimiz niteliklere uygun isim önerileri oluşturulmuştur.

4- Bu safhada belirlenen isim önerileri, Türk bilginleri, botanik dünyası ve Türk halkı ile paylaşılmalıydı. “Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)” kitabı bu safhanın ilk adımıdır. Ayrıca, daha sonra başlıca Türkiye florası ve bitkileriyle ilgili bir bilgi alışveriş ortamı olarak düşünülen “www.bizimbitkiler.org.tr” veb sayfası hizmete açılmış; Türkçe isimler orada da paylaşılmıştır. Son olarak bu isimler Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nın “Nuh’un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik İzleme Veritabanı-Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Arayüzü”nde kullanılmak üzere bizden talep edilmiştir.

5- “Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)” yayınlandıktan sonra isimlendirmede bazı hataları tespit etmeye başladık. Örneğin birkaç bitki türünün Türkçe adı eşsiz yani özgün değildi; aynı Türkçe ad bir başka tür için de kullanılmıştı. Elbette böyle yanlışların düzeltilmesi gerekmektedir. Bir yanlış da, bir türün (*Urginea maritima*) zaten özgün olan adı “ada soğanı” Lâtincede adındaki değişmeden ötürü (*Drimis maritima*) gözden kaçırılmış ve başka bir ad “kum örümcekotu” yanlışlıkla önerilmiştir. Böylesi yanlışların düzeltilmesinin keyfiligini giderip kendi kendini yenileyebilen bir “Türkçe Bitki Adları Sistemi” içerisinde düzeltmenin bir yordamını oluşturmamız gerekmektedir.

6- “Türkiye Bitkileri Listesi” kitabındaki bütün isimlerin, herkes tarafından hemen tartışmasız kabul edildiğini hayal etsek bile sadece kitabın yayınından beri neredeyse 100’den fazla yeni bitki türü betimlenmiştir. Bu türlere kimi yazar bir isim önermiş, kimi önermemiştir. Yani şimdiden, isimsiz bitki sayısı artmaya başlamıştır. Bunun çözümü, merkezi bir otoriteye bağlanmadan, “Uluslararası Botanik Adlandırma Yasası”na benzer, Türk bilginlerinin mutabık kaldıkları “kendi kendini yenileyebilen, güvenilir bir **Bilimsel Türkçe Bitki Adları Sistemi** kurmak”tan geçer. Bu konuyu tartışmaya açmak üzere Y. Menemen, Z. Aytaç ve A. Kandemir bir yazı yayınlamıştır (2013). Ayrıca, bu teklif ve sistem, Eskişehir’deki Biyoloji Kongresi’nde bir panelde 24/Haziran/2014’te tartışılmıştır. Eğer böyle bir “Bilimsel Türkçe Bitki Adları” sistemini kurabilirsek, artık özgün bitki adlarının arkasına zamanla güvenilir bilgiyi biriktirerek, isimlerin anlam kazanmasını ve güvenilirliğini tesis edebiliriz. Böylesi bir sistem, kültürel zenginliğimiz olan yöresel bitki isimlerinin kaybına sebep olur mu? Muhtemelen bir miktar olur. Ancak hem bu soru hem bizim cevabımız hipotetiktir. Bunun böyle olup olmayacağını ancak zaman gösterecektir. Güvenilir “Bilimsel Türkçe Bitki Adları Sistemi”nin

dilimize yapacağı olumsuz etki (eğer olumsuz diye değerlendirilse bile), şimdilerde yabancı sözcüklerin dilimizi istilasının olumsuz etkisi yanında kanaatimizce “hiç” mertebesinde kalır; kaldı ki halkımıza bilgi aktarmada zamanla muazzam bir olumlu etkisi olacaktır.

7- Geniş bir tarama ve arazi çalışmasıyla, hem hepimizin güven duyacağı bilimsel Türkçe bitki adlarını hem de bütün yöresel bitki isimlerini kapsayan **Büyük Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**’nü yayınlamak. Bu çalışmanın hazırlıkları ve kaynak arayışı sürmektedir. Eğer gerçekleştirebilirsek, hem dilimize çok önemli bir hazine kazandırırız hem de Bilimsel Türkçe Bitki Adları için derin bir isim kaynağına kavuşuruz.

Bizim hedefimizi böylece anlattıktan sonra, diğerleri değil ama sadece iki eleştiriniz hakkında görüşümüzü yazmak istiyoruz:

Makalenizde belirttiğiniz hususlardan biri de “dilbilim” alanında uzman bir kişinin ekipte olup olmadığıdır. Bilim adamlarının kendi alanlarında sözcük türetme, oluşturma görevleridir; bunun için illâ bir dilbilimciden destek alma zorunluluğu olmadığına inanıyoruz. Kaldı ki ekibimizde doktorasını “Türkçe Bitki Adları” üzerine yapmış bir uzman yer almaktadır. Ayrıca siz, bir dilbilim dergisinin başeditörüsünüz; ama sizin ana uzmanlık alanınız ekoloji ve biyoçeşitliliğin korunması olarak gözükmektedir; **bu durumda bize yönelttiğiniz eleştiri, insaf sınırlarını biraz zorlamaktadır.**

Değinden geçemeyeceğim bir diğer eleştiriniz ise “etnisiteye dayalı adlandırma”. Oradaki çoğu eleştirinize katılmamız güçtür; esasen bizim verdiğimiz isimler Lâtinçe’nin bir çevirisi değildir ve hiçbir zaman Lâtinçe’si “*turcicum*” diye biz de “türk” nitelemesini kullanmak zorunda hissetmedik. Ayrıca üşenmeden saydığımız rakamlar, bizim Anadolu Türk halkını oluşturan unsurlara ve etnik kümelere yer verdiğimizizin, kucakladığımızın bir göstergesi olarak da değerlendirilebilir. Bu unsurların ve halkların hiçbirini yerme ya da övme düşüncemiz olmadı; amacımız, sadece bir başka bitkiye özgün bir ad bulma çabasından ibaretti.

Sonuç: Yazdığımız makale ile bizim birkaç yanlışımızı düzelttiğiniz, özellikle Türkçe bitki adları ile ilgili kaynakların kitapta yer almadığını hatırlattığınız, bu hatayı bir nebze de olsa düzeltmemizi sağladığınız için minnettarız.

Bizim böyle bir yola çıkma nedenimiz, tekraren, **Türk halkına bitki bilgisini ulaştırmanın güvenli bir yolunu oluşturmaktır.** Bunun için yukarıda

belirttiğimiz yöntemle, herkese açık bir çalışma ile yol almaktayız; kapımız, eğer katkıda bulunmak isterseniz sizlere de açıktır.

Saygılarımızla

Kaynaklar

Bedevian, A. K., 1936. *Illustrated polyglottic dictionary of plant names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Languages, Including Economic, Medicinal, Poisonous and Ornamental Plants and Common Weeds*. Kahire.

Boissier, E., 1867-1888. *Flora Orientalis: Sive, Enumeratio Plantarum in Oriente a Graecia et Aegypto ad Indiae Fines Hucusque Observatarum*. Cilt: 1-5 ve ekcilt. Bazel: Cenevre.

Davis, P.H. (ed.) 1965-1985. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*. Cilt 1-9, Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.

Davis, P.H., Mill, R.R. ve Tan, K. edlr., 1988. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*. Cilt 10, Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.

Farjon, A., 2010. *A Handbook of the World's Conifers*. 2 cilt. Brill Academic Publishers, Leiden-Boston.

Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M. ve Babaç, M.T. edlr., 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği yayını. İstanbul.

Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T. ve Başer, K. H. C., 2000. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*, (supple. 2). Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.

Menemen, Y., Aytaç, Z. ve Kandemir, A., 2013. Türkçe bilimsel bitki adları yönergesi. *Bağbahçe* sayı 47: 28-31.

Sevgi, O. ve Akkemik, Ü., 2014. "Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)" Adlı Eserin Bilgi Kaynağı ve Terim Yaklaşımı Üzerine Bir Değerlendirme. *Avrasya Terim Dergisi* 2(1): 50-67.